

Poročilo o razvoju cen in ravni učinkovitosti veleprodajnega in maloprodajnega trga z električno energijo

1. polletje 2017

December, 2017

Vsebina

1	Omejitve poročila	3
2	Veleprodajni trg	4
2.1	Cene električne energije.....	4
2.2	Trgovane količine, likvidnost.....	8
2.3	Koncentracija na borznem trgu	9
3	Maloprodajni trg.....	11
3.1	Vstopi in izstopi dobaviteljev.....	11
3.2	Maloprodajne cene energije.....	11
3.2.1	Maloprodajni indeks cen	12
3.2.2	Ocena potencialnih koristi pri menjavi dobavitelja.....	13
3.3	Končne cene električne energije.....	14
3.3.1	Gospodinjski odjem.....	14
3.3.2	Poslovni odjem.....	15
3.4	Učinkovitost trga.....	17
3.4.1	Struktura in koncentracija na maloprodajnem trgu	17
3.4.2	Menjava dobavitelja	21
4	Kratice	25
5	Obrazložitev pojmov	26

Glavne ugotovitve poročila

- V 1. polletju 2017 je povprečna cena pasovne energije na borzi v Sloveniji znašala 48,3 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2016 zvišala za 36 %.
- V prvem polletju 2017 je povprečna cena vršne energije na borzi v Sloveniji znašala 54,0 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2016 zvišala za 35 %.
- Med vsemi opazovanimi trgi beležimo največji dvig cen na madžarskem trgu. Razlog je velika uvozna odvisnost od Romunije, ki je imela v prvih šestih mesecih 2017 številne težave z izpadi velikih proizvodnih enot.
- Celoten obseg trgovanja v 1. polletju 2017 na slovenskem trgu za dan vnaprej je znašal 3.459.895 MWh, kar je 14,8 % več kot v istem obdobju leta 2016.
- Na maloprodajnem trgu je bilo dejavnih 21 dobaviteljev električne energije. V tem obdobju je na maloprodajni trg z električno energijo vstopil en nov dobavitelj, in sicer Energetika Ljubljana d.o.o., izstopov s trga ni bilo.
- Če bi odjemalec, ki je bil v 1. polletju oskrbovan na podlagi najdražje ponudbe, izbral najcenejšo ponudbo na trgu, bi znašal njegov potencialni prihranek v tem obdobju med 87 in 94 evrov. V primerjavi z letom 2016 se potencialni prihranek med najdražjo in najcenejšo ponudbo na trgu povečuje.
- Končna cena električne energije za gospodinske odjemalce se je v prvem polletju 2017 v primerjavi z letom 2016 znižala. To je posledica znižanja maloprodajne cene električne energije v strukturi končne cene.
- Končna cena dobavljene električne energije za poslovni odjem brez upoštevanja davka na dodano vrednost je v 1. polletju 2017 znašala 80,3 EUR/MWh in se je v primerjavi z enakim obdobjem leta 2016 znižala za 5,1 %. V primerjavi z 2. polletjem leta 2016 (84,7 EUR/MWh) se je cena znižala za 5,3 %.
- Na maloprodajnem trgu za gospodinske odjemalce je srednja stopnja tržne koncentracije, saj je vrednost HHI 1.703.
- Tržne deleže v 1. polletju 2017 v primerjavi z letom 2016 so najbolj povečali E3, GEN-I in nekateri manjši dobavitelji.

1 OMEJITVE POROČILA

Poročilo zajema le določene kazalnike veleprodajnega in maloprodajnega trga z energijo, ki so izbrani glede na razpoložljivost podatkov ter sporočilnost.

V okviru poročila v domeni učinkovitosti ni zajeta analiza dostopov do ČPZ, učinkov spajanja trgov, v domeni cen pa ni zajeta analiza cen bilančnega odstopanja.

To poročilo smiselno dopolnjujejo še druga področna poročila agencije.

2 VELEPRODAJNI TRG

Agencija izvaja stalni monitoring delovanja trga z energijo s ciljem odkrivanja morebitnih ovir za razvoj konkurence, zagotavljanja ustrezne ravni preglednosti ter ciljnega informiranja zainteresirane javnosti o dogajanju na trgu z električno energijo.

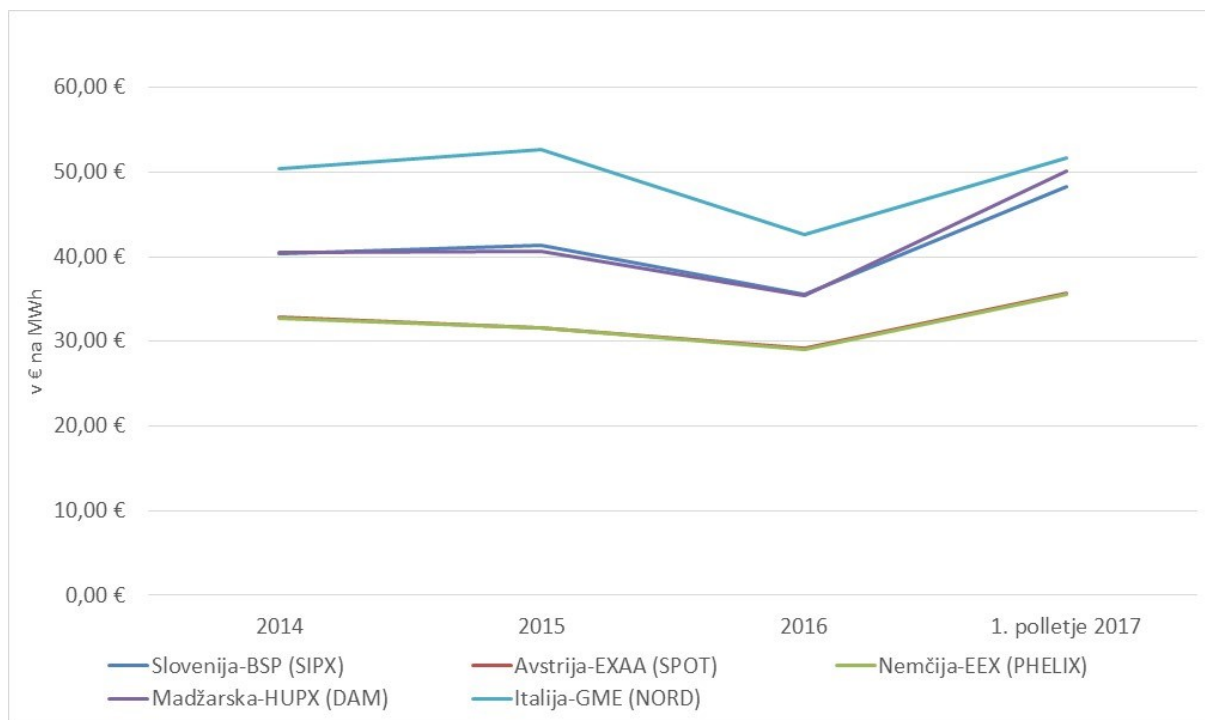
2.1 Cene električne energije

Agencija redno spremlja raven veleprodajnih cen v Sloveniji in na referenčnih trgih, ki neposredno ali posredno vplivajo na cene v Sloveniji. Informacije o cenah je mogoče pridobiti s spletnih strani borze BSP SouthPool ter pri komercialnih ponudnikih analitičnih storitev in informacij na trgu.

Slovenski trg z električno energijo se nahaja na stičišču treh velikih evropskih trgov, nemško-avstrijskega, italijanskega in trga jugovzhodne Evrope. Trenutno sicer potekajo aktivnosti za ločitev trgov Nemčije in Avstrije, ki pa v letu 2017 še ne bodo realizirane. Glede na dejstvo, da na razdrobljenih trgih jugovzhodne Evrope še ne delujejo likvidne borze z električno energijo, lahko trdimo, da imata na slovenski trg največji vpliv velika in razvita trga Nemčije in Avstrije ter Madžarske in Italije. V Nemčiji, Avstriji in Italiji smo bili v zadnjih letih priča hitremu povečevanju proizvodnje v vetrnih in sončnih elektrarnah, ki sodita med nepredvidljive in od vremena odvisne vire energije. Dodaten vpliv na razmere na trgu predstavlja tudi dejstvo, da je večina proizvodnih objektov za izkoriščanje omenjenih virov energije vključena v nacionalne podporne sheme.

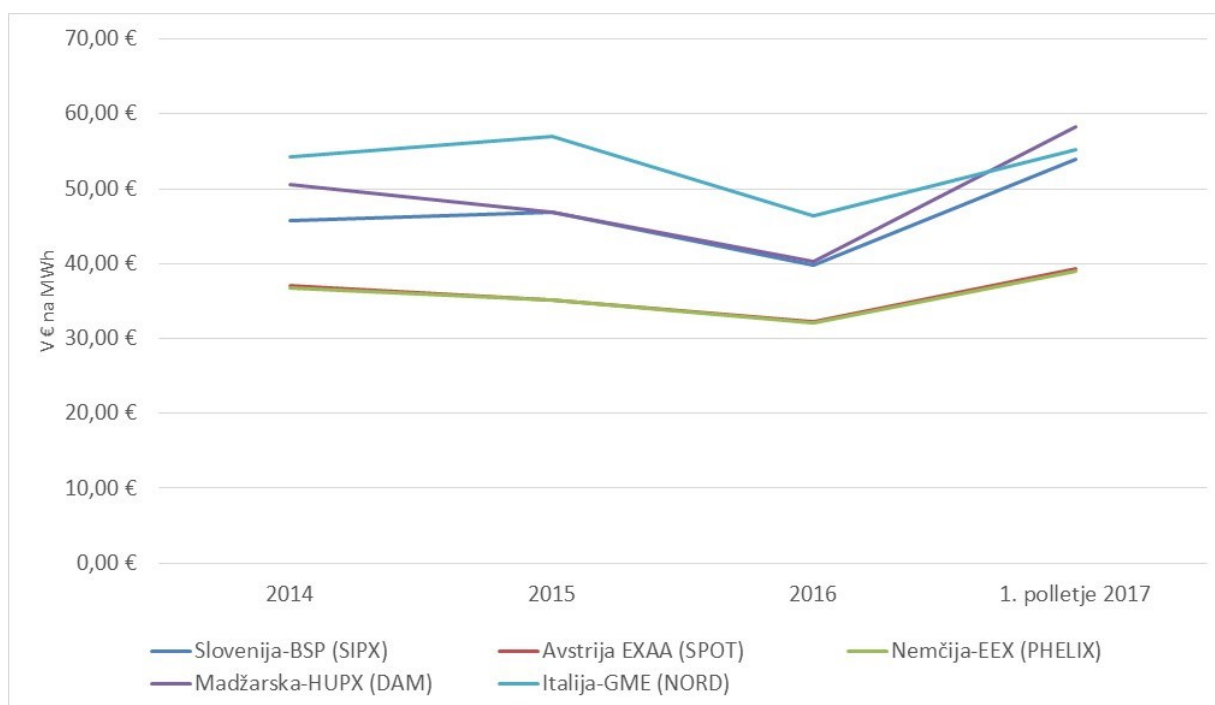
Na razmere na trgu pomembno vpliva tudi spajanje trgov za dan vnaprej. Slovenski trg je v letu 2017 vključen v medregijsko spajanje trgov za dan vnaprej na mejah z Avstrijo in Italijo. Zaradi kasnejše vzpostavitve borze z električno energijo na Hrvaškem meja Slovenije s Hrvaško v to spajanje trgov še ni vključena, Ta vključitev je predvidena sredi leta 2018. Na področju trgovanja znotraj dneva imamo vzpostavljeno le bilateralno spajanje z Italijo, ki potega prek dopolnilnih eksplicitnih dražb. V prihodnjih letih se zaradi postopnega uvajanja evropskih uredb za določitev smernic za vzpostavitev omrežnih pravil pričakuje uvedba spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva na vseh evropskih mejah. Razen tega bo med državami potekala tudi izmenjava izravnalne energije.

Leta 2014 je povprečna cena **pasovne energije** na borzi v Sloveniji znašala 40,4 EUR/MWh, v letu 2016 pa le še 35,6 EUR/MWh. V 1. polletju 2017 je povprečna cena pasovne energije na borzi v Sloveniji znašala 48,3 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2016 zvišala za 36 %. Kot lahko vidimo s Slike 1, so se cene električne energije povečale na vseh opazovanih trgih, največje povečanje cen beležijo na madžarski borzi HUPX, kjer so se cene pasovne energije na trgu za dan vnaprej v primerjavi z letom 2016 dvignile za skoraj 42 %. Prav tako lahko vidimo, da povprečne letne cene na italijanskem trgu dosegajo najvišje vrednosti med opazovanimi trgi in tudi na ravni celotne EU. Najnižje cene, ki so skoraj identične, so na avstrijski in nemški borzi. Če so bile v preteklih letih cene na slovenski in madžarski borzi skoraj identične, v letošnjem polletju beležimo nekoliko višje cene na madžarski borzi.

Slika 1: GIBANJE POVPREČNE CENE PASOVNE ENERGIJE NA TRGU ZA DAN VNAPREJ V SLOVENIJI IN NA SOSEDNIJH BORZAH V OBDOBJU OD LETA 2014 DO 30. 6. 2017
Vir: Montel

Pri cenah **vršne energije** na trgu za dan vnaprej vidimo, da so se cene v 1. polletju 2017 prav tako povečale v primerjavi z letom 2016. Leta 2014 je povprečna cena vršne energije na borzi v Sloveniji znašala 45,8 EUR/MWh, v letu 2016 pa le še 39,9 EUR/MWh. V prvem polletju 2017 je povprečna cena vršne energije na borzi v Sloveniji znašala 54,0 EUR/MWh, kar pomeni, da se je v primerjavi s povprečno letno ceno 2016 zvišala za 35 %. Kot lahko vidimo s Slike 2, so se cene vršne energije povečale na vseh opazovanih trgih, podobno kot pri cenah pasovne energije, največ na madžarski borzi HUPX, kjer so se cene vršne energije na trgu za dan vnaprej v primerjavi z letom 2016 dvignile za več kot 44 %. Cena na madžarski borzi dosegajo najvišje vrednosti med opazovanimi trgi. Najnižje cene, ki so skoraj identične, so ponovno na avstrijski in nemški borzi. Cene na italijanski borzi so se v prvem polletju približale cenam na borzi v Sloveniji, tudi sicer na italijanski borzi GME (trgovalno območje NORD) beležijo najmanjše povečanje cen v primerjavi z ostalimi opazovanimi trgi.

Slika 2: GIBANJE POVPREČNE CENE VRŠNE ENERGIJE NA TRGU ZA DAN VNAPREJ V SLOVENIJI IN NA SOSEDNIJH BORZAH V OBDOBJU OD LETA 2014 DO 30. 6. 2017
Vir: Montel

Za dvig povprečnih cen pasovne in vršne energije na trgu za dan vnaprej v 1. polletju 2017 na vseh opazovanih trgih v primerjavi s povprečnimi cenami v letu 2016 je več razlogov. Morda najpomembnejši razlog je slaba hidrologija rek v celotni regiji in zato relativno nizka proizvodnja električne energije iz hidroelektrarn. Ob tem smo imeli že pred začetkom poletnih mesecev visoke temperature v celotni regiji, kar občutno poveča potrebo po energiji. Na dvig cen je vplivala tudi gospodarska rast in rast industrijske proizvodnje v državah EU, kar je prav tako povečalo povpraševanje po energiji. Med vsemi opazovanimi trgi beležimo največji dvig cen na madžarskem trgu. Madžarska veliko energije uvozi iz sosednje Romunije, ki pa je imela v prvih šestih mesecih leta 2017 številne težave z izpadi proizvodnih enot, kar je pomembno vplivalo na visoke cene energije na madžarski borzi HUPX.

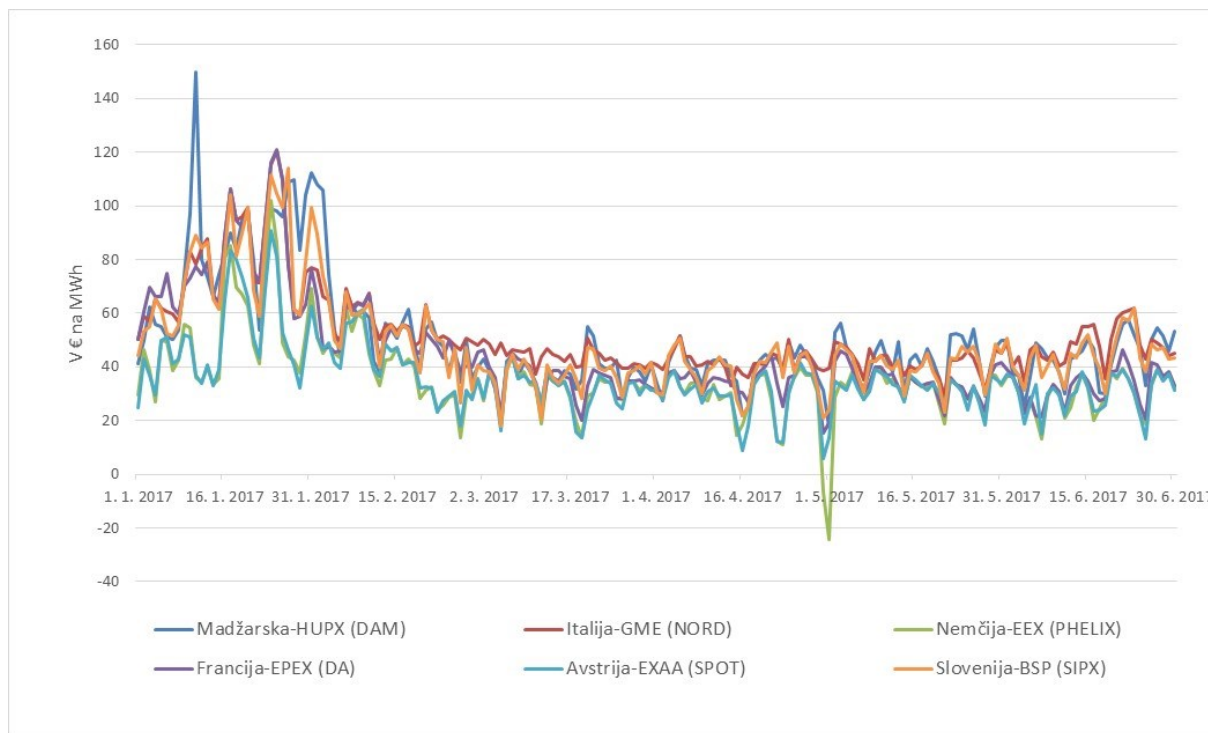
Najvišja cena pri trgovanju za dan vnaprej je bila v 1. polletju 2017 na slovenski borzi dosežena 27. januarja. Prenosne zmogljivosti v smeri iz Avstrije v Slovenijo so bile polno zasedene, visoko zasedene so bile tudi prenosne zmogljivosti v smeri iz Italije v Slovenijo, kar kaže na visoko povpraševanje v Sloveniji. Na ta dan in tudi v dnevih pred tem je bilo veliko izpadov šestega bloka TEŠ. Nenapovedani izpadi bloka 6 so se zvrstili v različnih časovnih intervalih med 21. in 26. januarjem, zadnji dan blok 6 ni obratoval med 7.00 in 15.30, kar je najverjetneje vplivalo na cene na borzi naslednji dan. Ob tem je v zimskih mesecih slaba hidrologija rek in posledično zmanjšana proizvodnja iz hidroelektrarn.

Najvišje cene na borznih trgih so bile v mesecu januarju in na začetku meseca februarja. V teh mesecih so zaradi nizke proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov¹ cene na borzah višje, tudi nizke temperature vplivajo na potrebo po energiji. Rekordno ceno med vsemi opazovanimi trgi so 11. januarja zabeležili

¹ Slaba hidrologija rek v celotni regiji

na madžarski borzi, kjer so bile cene neprimerno višje kot na ostalih borzah. Razlog za to je serija izpadov nekaterih proizvodnih enot na Madžarskem in tudi izpad dveh velikih enot v Romuniji dan prej².

Na Sliki 3 lahko vidimo, da so bile na nemški borzi v določenih dnevih cene negativne (30. aprila in 1. maja) in to zaradi visoke proizvodnje iz obnovljivih virov ob manjši potrebi po energiji³. Tudi na preostalih opazovanih trgih so v teh dneh beležili nizke cene.

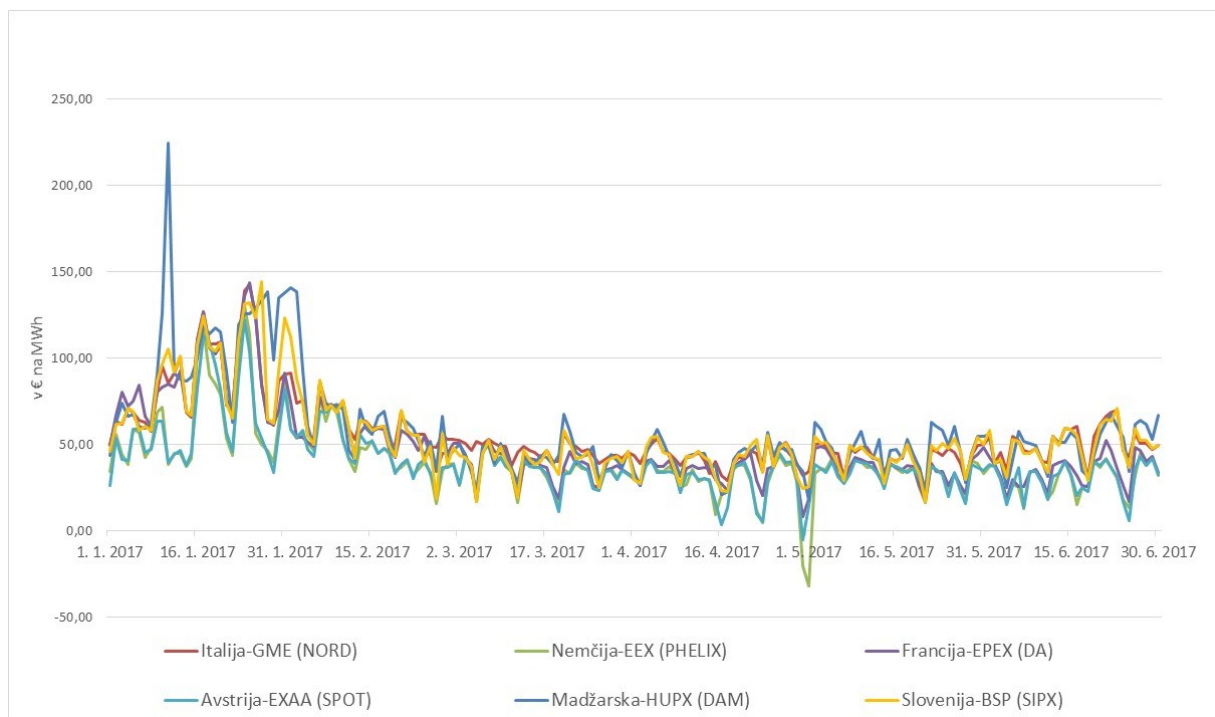

Slika 3: GIBANJE CENE PASOVNE ENERGIJE V SLOVENIJI IN NA SOSEDNIJH BORZAH NA TRGU ZA DAN VNAPREJ V 1. POLLETJU 2017
Vir: Montel

² Madžarska uvozi veliko energije iz sosednje Romunije.

³ Obdobje praznikov

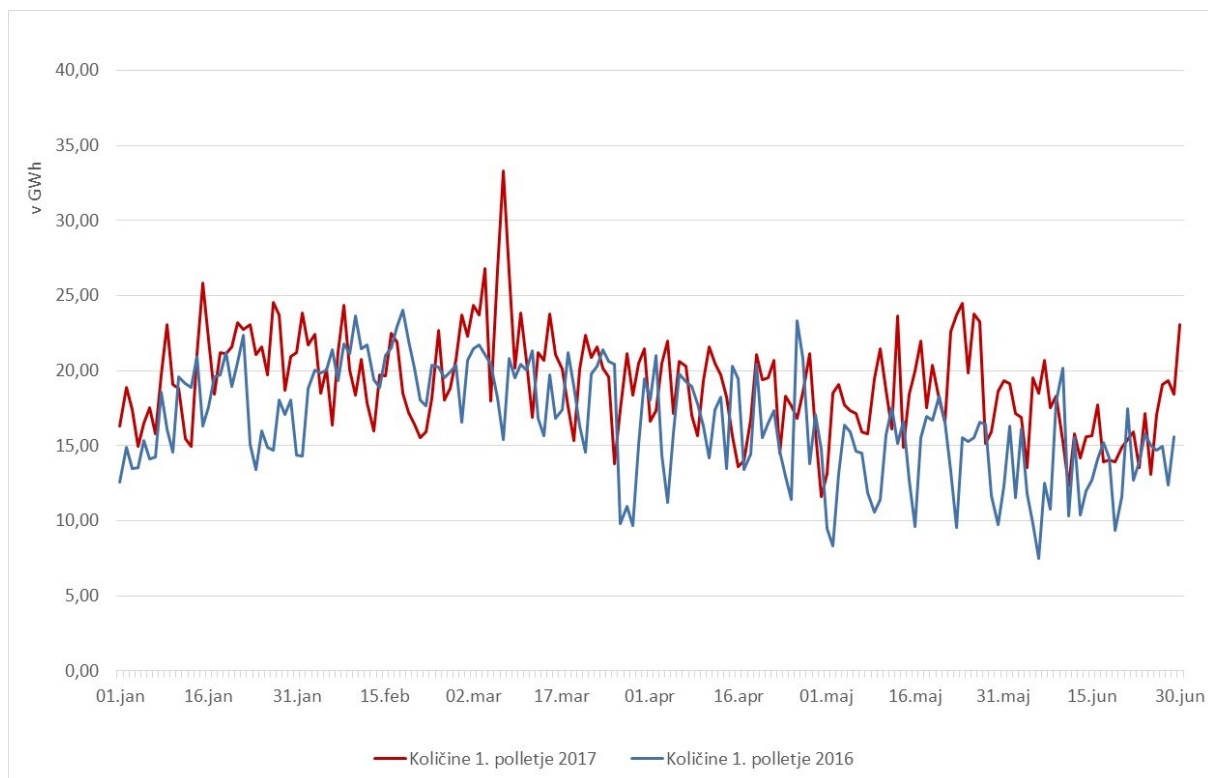
Slika 4: GIBANJE CENE VRŠNE ENERGIJE V SLOVENIJI IN NA SOSEDNIJH BORZAH NA TRGU ZA DAN VNAPREJ V 1. POLLETJU 2017
Vir: Montel

2.2 Trgovane količine, likvidnost

Trgovanje za dan vnaprej poteka na slovenski borzi z električno energijo BSP SouthPool. Na obseg trgovanja vplivajo številni dejavniki, najpomembnejše količine prostih ČPZ na slovensko-italijanski meji in slovensko-avstrijski meji. Pomemben vpliv ima tudi število aktivnih udeležencev na borzi, posredno pa na količino trgovanju vplivajo izredni dogodki na tujih trgih, bodisi zaradi okvar oziroma remontov proizvodnih objektov ali zasedenosti ČPZ.

Celoten obseg trgovanja v 1. polletju 2017 na slovenskem trgu za dan vnaprej je znašal 3.459.895 MWh, kar je 14,8 % več kot v istem obdobju leta 2016. Med glavne razloge za to zagotovo sodi dejstvo, da je bilo spajanje trgov na slovensko-avstrijski meji uvedeno šele sredi leta 2016. Pri trgovanju za dan vnaprej je konec 1. polletja 2017 sodelovalo 26 tržnih udeležencev, večina udeležencev je bila iz tujih držav, kar je manj kot leta 2016, ko je pri trgovanju za dan vnaprej sodelovalo 32 tržnih udeležencev.

Največji mesečni obseg trgovanja v 1. polletju 2017 je bil dosežen marca, in sicer 660.550 MWh, kar je 19,1 % celotnega obsega trgovanja v tem obdobju. Največji mesečni obseg trgovanja v 1. polletju 2017 presega največji mesečni obseg trgovanja v istem obdobju 2016 za 12,6 %. Najmanjši mesečni obseg trgovanja je bil dosežen junija, in sicer 496.998 MWh ali 14,3 % celotnega obsega trgovanja v tem obdobju. Najmanjši mesečni obseg trgovanja v 1. polletju 2017 presega najmanjši mesečni obseg trgovanja v istem obdobju za 22,7 %.

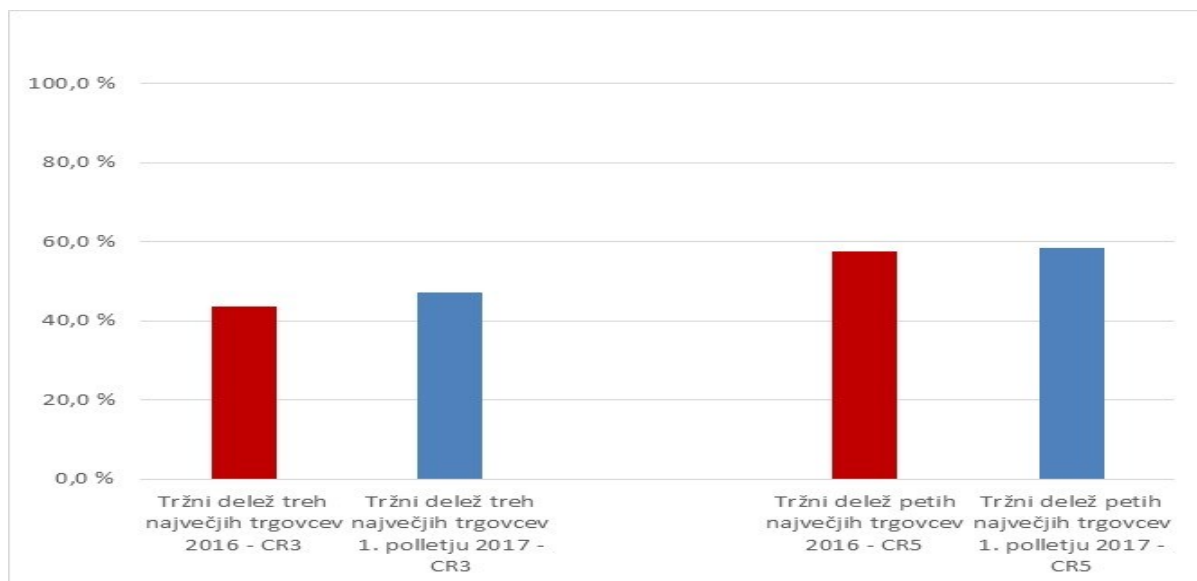

Slika 5: KOLIČINA ELEKTRIČNE ENERGIJE, S KATERO SE JE TRGOVALO V PRVEM POLLETJU 2016 IN 1. POLLETJU 2017
Vir: BSP

2.3 Koncentracija na borznem trgu

9

V prvem polletju 2017 je na borzi BSP trgovalo 26 domačih in tujih družb, kar je manj kot konec leta 2016, ko je na borzi trgovalo 32 domačih in tujih družb. Skupni tržni delež treh trgovcev kot kazalnik stopnje koncentracije (Slika 6) je v prvem polletju 2017 znašal 47,2 % (CR3), skupni tržni delež petih trgovcev pa 58,3 % (CR5). Herfindahl-Hirschmanov indeks (HHI) znaša 1.030, kar kaže na nizko koncentracijo na veleprodajnem trgu, se je pa v primerjavi z letom 2016 povečal.

Slika 6: DELEŽ TRGOVCEV NA SLOVENSKI BORZI V LETU 2016 IN V 1. POLLETJU 2017 GLEDE NA TRGOVANO KOLIČINO
Vir: BSP

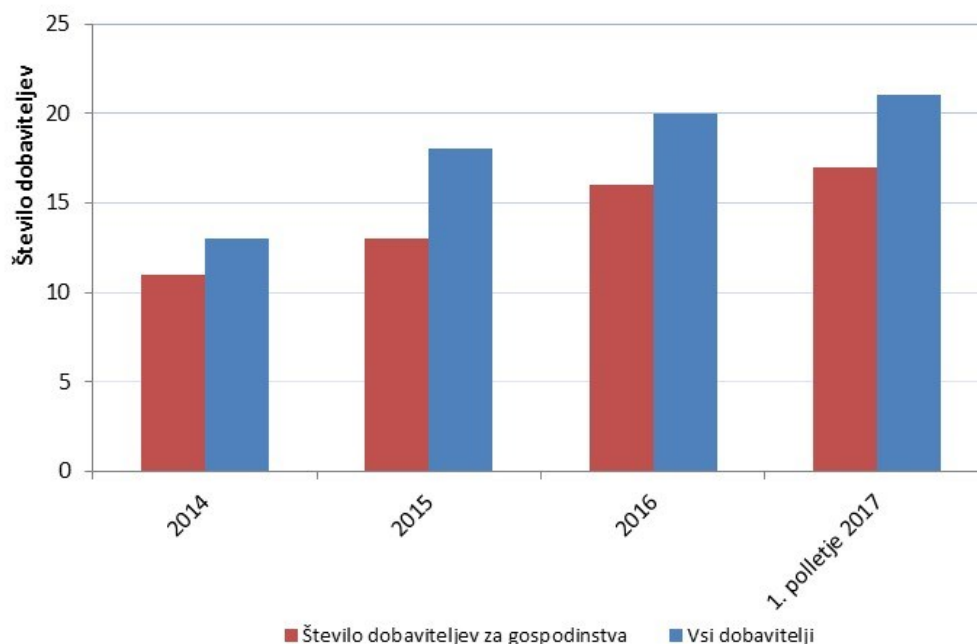
3 MALOPRODAJNI TRG

3.1 Vstopi in izstopi dobaviteljev

V 1. polletju 2017 je bilo vsem odjemalcem v Sloveniji dobavljenih 7,14 TWh električne energije. Na maloprodajnem trgu je bilo dejavnih 21 dobaviteljev električne energije.

V tem obdobju je na maloprodajni trg z električno energijo vstopil en nov dobavitelj, in sicer Energetika Ljubljana d.o.o., ki trenutno ponuja nakup električne energije le gospodinjstvom odjemalcem. Energetika Ljubljana je že vrsto let prisotna na maloprodajnem trgu z zemeljskim plinom, s ponudbo dobave električne energije pa so tako razširili svojo ponudbo dobave energije.

V 1. polletju noben dobavitelj ni zapustil maloprodajnega trga z električno energijo.

Slika 7: GIBANJE ŠTEVILA DOBAVITELJEV NA MALOPRODAJNEM TRGU V SLOVENIJI V OBDOBJU OD LETA 2014 DO 1. POLLETJA 2017
Vir: agencija

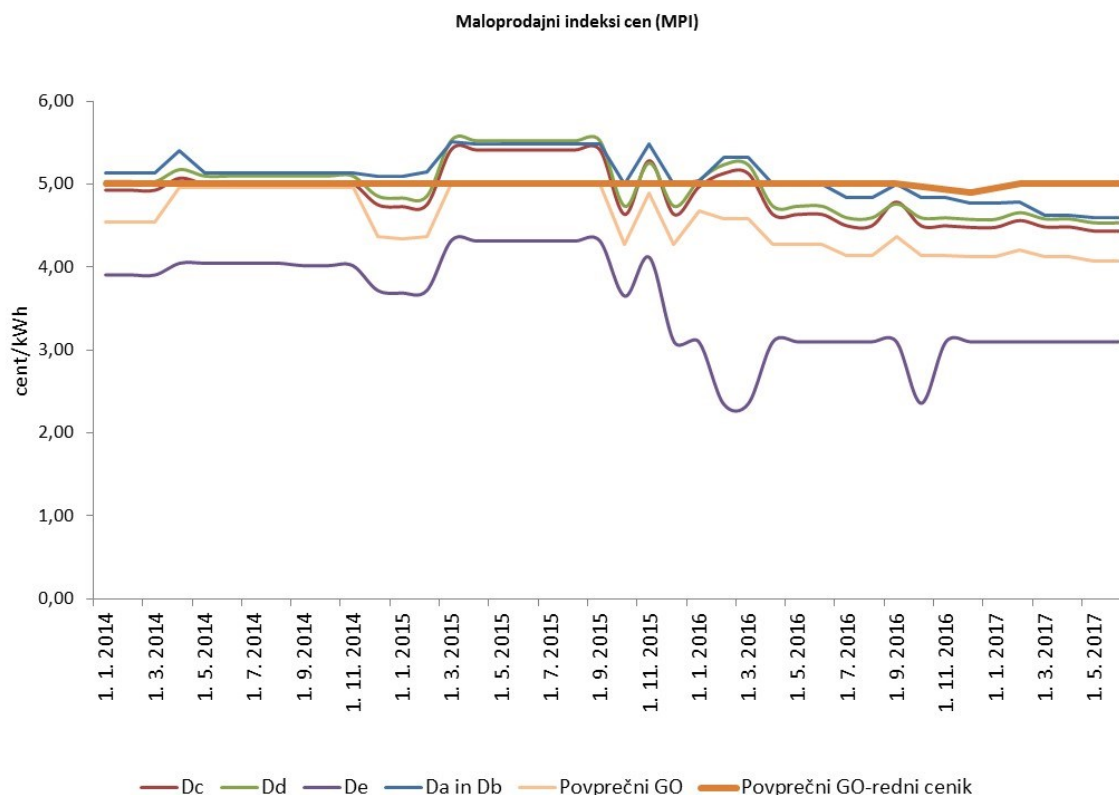
3.2 Maloprodajne cene energije

Trg z električno energijo je odprt in konkurenčen, zato na končne cene električne energije vplivajo tržni signali in dejavniki. Agencija dejavno spremlja cene na trgih gospodinskih in poslovnih odjemalcev, saj od dobaviteljev na mesečni ravni pridobiva podatke o cenah in ponudbah na maloprodajnem trgu za gospodinjstva in male poslovne odjemalce. Trg večjih poslovnih odjemalcev pa agencija analizira na polletni in letni ravni na podlagi podatkov iz sistema EPOS, ki ga upravlja Ministrstvo za infrastrukturo. Navedeni podatki in drugi podporni podatki se uporabljajo za izvajanje učinkovitega monitoringa trgov za gospodinske in male poslovne odjemalce ter za nudenje primerjalnih storitev v okviru skupne kontaktne točke.

Agencija na podlagi spremljanja maloprodajnega trga za gospodinske odjemalce določa maloprodajne indekse cen (MPI). Ta temelji na najcenejši ponudbi na maloprodajnem trgu (redni oziroma drugi ponudbi), ki je dostopna vsem gospodinskim odjemalcem in omogoča odjemalcu menjavo dobavitelja v vsakem času brez pogodbene kazni.

3.2.1 Maloprodajni indeks cen

Slika 8 prikazuje trend gibanja maloprodajnega indeksa cen (MPI) za standardne porabniške skupine Da, Db, Dc, Dd in De za povprečnega slovenskega gospodinskega odjemalca (profil odjema: 8 kW, 2.100 kWh MT, 1.996 kWh VT) ter gibanje najnižje redne cene za povprečnega gospodinskega odjemalca v Slovenji v obdobju od leta 2014 do 1. polletja 2017.

Slika 8: MALOPRODAJNI INDEKS CEN V OBDOBJU OD LETA 2014 DO 1. POLLETJA 2017 GLEDE NA TRGOVANO KOLIČINO
Vir: agencija

S Slike 8 lahko vidimo, da so se cene v 1. polletju 2017 v vseh porabniških skupinah z izjemo porabniške skupine De znižale, vrednost MPI se je ob koncu 1. polletja ustalila na nekoliko nižji vrednosti, kot je bila konec leta 2016. To se je zgodilo kljub povečanju cen na veleprodajnih trgih, kar bi lahko pomenilo, da so dobavitelji zakupili energijo pred zvišanjem cen.

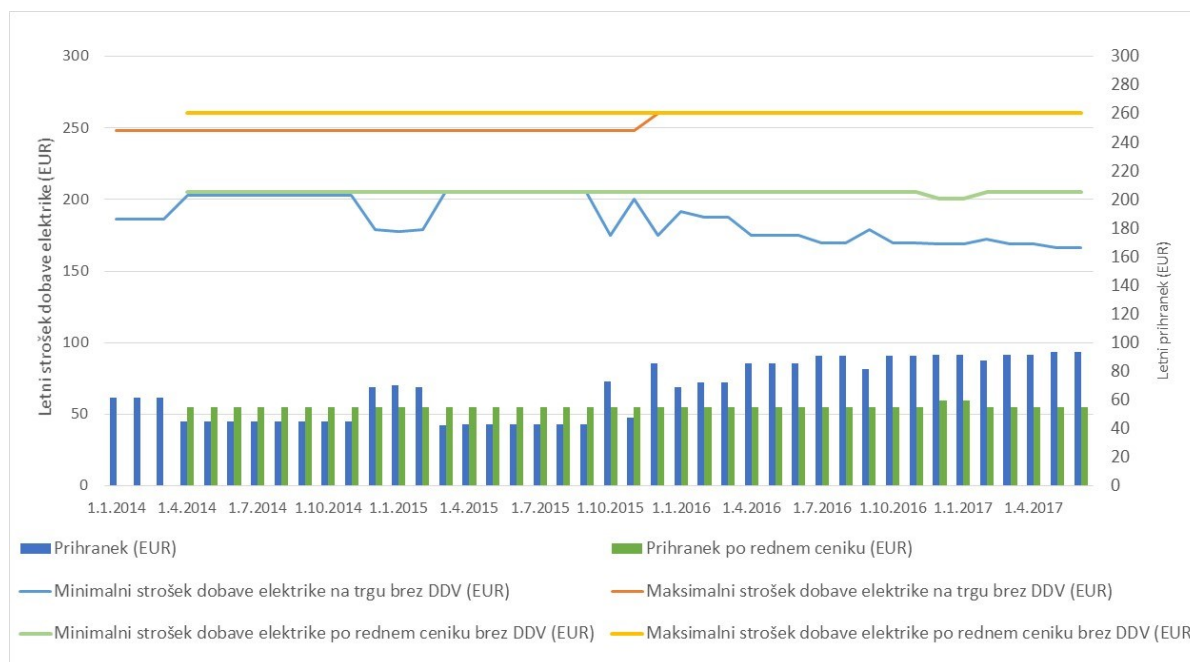
Vrednost MPI pri porabniški skupini De se v prvih šestih mesecih leta 2016 ni spreminjala, najnižjo ceno že od začetka leta 2016 narekuje isti dobavitelj in jo je v tem letu za kratek čas dodatno znižal.

MPI na podlagi rednega cenika za povprečnega gospodinjkega odjemalca čez celotno obdobje od uveljavitve EZ-1⁴ oziroma definicije rednega cenika ne spreminja vrednosti. Izjema, ko se je vrednost tega MPI znižala, je bilo konec leta 2016, ko je dobavitelj, ki je že ponujal najnižje cene v svojem rednem ceniku, le-te še dodatno znižal. To obdobje znižanja je bilo sicer kratkotrajno, saj je dobavitelj v začetku 2017 zvišal cene v svojem rednem ceniku na raven pred znižanjem. Kot lahko vidimo s Slike 8, je bila vrednost MPI na podlagi rednega cenika čez celotno polletje višja kot vrednost MPI za povprečnega gospodinjkega odjemalca. To bilo lahko pomenilo, da so cene v rednih cenikih izhodišče, na podlagi katerih dobavitelji oblikujejo svoje akcijske in paketne ponudbe.

3.2.2 Ocena potencialnih koristi pri menjavi dobavitelja

Z menjavo dobavitelja lahko vsak gospodinjki ali poslovni odjemalec zmanjša svoj letni strošek za električno energijo, uskladi in izboljša pogodbeno razmerja z dobaviteljem ter tako pridobi dodatne ugodnosti.

Slika 9 prikazuje gibanje minimalnih stroškov dobavljene električne energije in maksimalnih stroškov dobavljene električne energije na maloprodajnem trgu na letni ravni brez omrežnine, prispevkov in davka na dodano vrednost. Prikazana sta tudi minimalni in maksimalni strošek dobavljene električne energije po rednem ceniku.

Slika 9: POTENCIALNI LETNI PRIHRANEK PRI MENJAVI DOBAVITELJA NA PODLAGI RAZLIKE MED NAJDRAŽJO IN NAJCENEJŠO PONUDBO NA TRGU OZIROMA PONUDBO NA PODLAGI REDNIH CENIKOV
Vir: agencija

Potencialni prihranek pri menjavi dobavitelja v okviru rednih ponudb je v celotnem opazovanem obdobju konstanten in znaša 55 evrov. Samo v kratkem obdobju (dec. 2016 in jan. 2017) je bil potencialni prihranek večji in je znašal skoraj 60

⁴ Energetski zakon (EZ), Uradni list RS, 27/07 - uradno prečiščeno besedilo, 70/08, 22/10, 37/11 - odl. US, 10/12, 94/12 - ZDoh-2L, 17/14 - EZ-1

evrov. V tem obdobju je dobavitelj, ki je že imel najnižjo ceno v rednem ceniku, le-to še dodatno znižal.

Če bi odjemalec, ki je bil v 1. polletju oskrbovan na podlagi najdražje ponudbe, izbral najcenejšo ponudbo na trgu, bi njegov potencialni prihranek v tem obdobju znašal med 87 in 94 evrov. V primerjavi z letom 2016 se potencialni prihranek med najdražjo in najcenejšo ponudbo na trgu povečuje. To je posledica konstantnega zmanjševanja najcenejše ponudbe na trgu skozi celotno obdobje leta 2017. V mesecu juniju je najcenejšo ponudbo na trgu⁵ ponudil dobavitelj, ki je na maloprodajni trg z električno energijo vstopil komaj konec leta 2016.

3.3 Končne cene električne energije

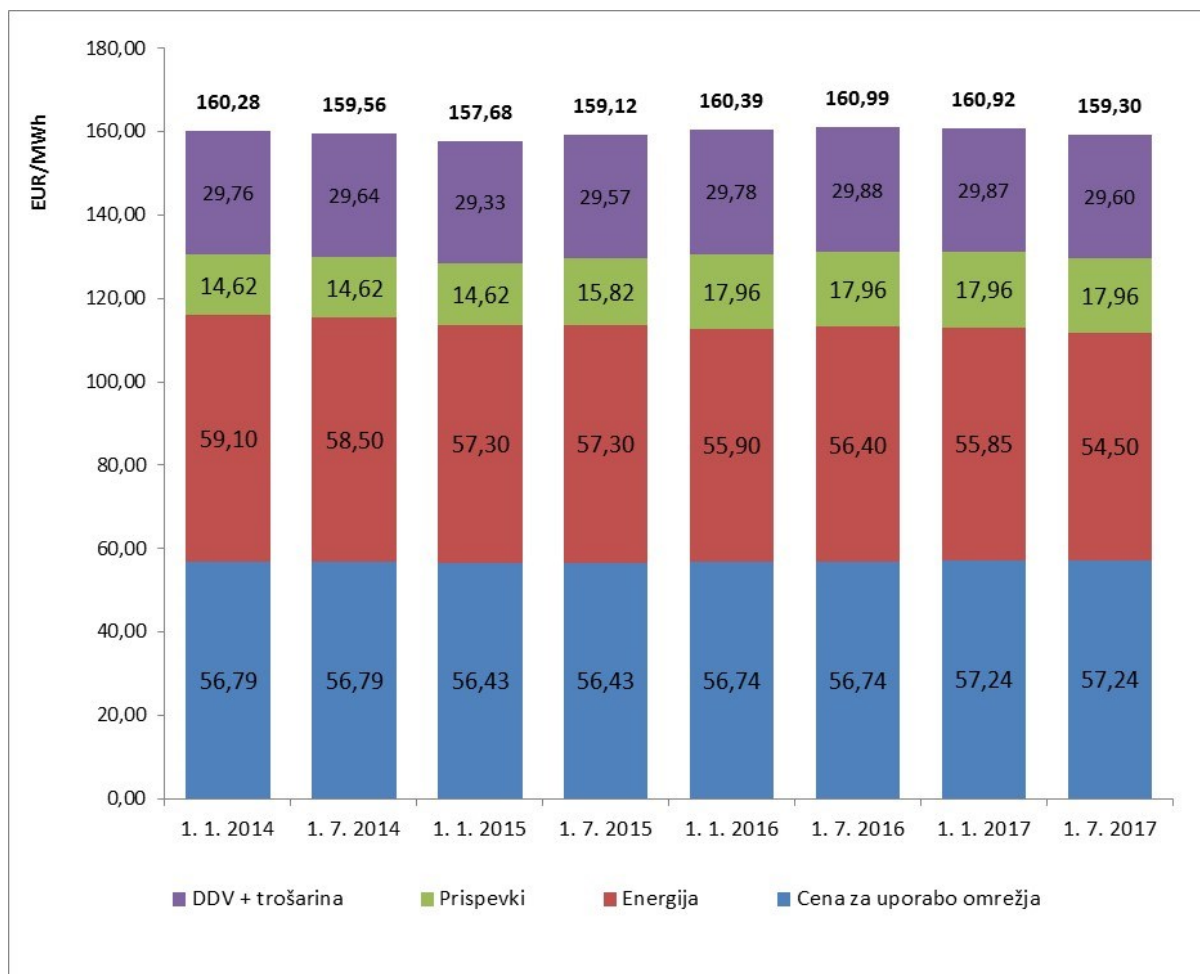
3.3.1 Gospodinjski odjem

V nadaljevanju je prikazana analiza strukture končnih cen dobavljene električne energije za značilne gospodinjske odjemalce. Končni znesek za plačilo dobavljene električne energije za odjemalca je sestavljen iz:

- cene električne energije, ki se oblikuje prosto na trgu;
- omrežnine (omrežnine za prenos in omrežnine za distribucijo);
- prispevkov (prispevek za zagotavljanje podpor proizvodnji električne energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom in iz obnovljivih virov energije, prispevek za energetske učinkovitost in prispevek za delovanje operaterja trga);
- trošarine na električno energijo in
- davka na dodano vrednost (DDV).

---

⁵ Za vse profile odjema, razen De

Slika 10: GIBANJE KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI ZA ZNAČILNEGA GOSPODINJSKEGA ODJEMALCA (Dc – 3.500 kWh NA LETO, obračunska moč 7 kW) V OBDOBJU OD LETA 2014 DO 1. POLLETJA 2017
Vira: agencija, SURS

S Slike 10 lahko vidimo, da je končna cena električne energije v celotnem opazovanem obdobju nihala, najnižjo vrednost je dosegla v začetku leta 2015. Končna cena električne energije se je v prvem polletju 2017 v primerjavi z letom 2016 znižala. To je posledica znižanja cene električne energije v strukturi končne cene.

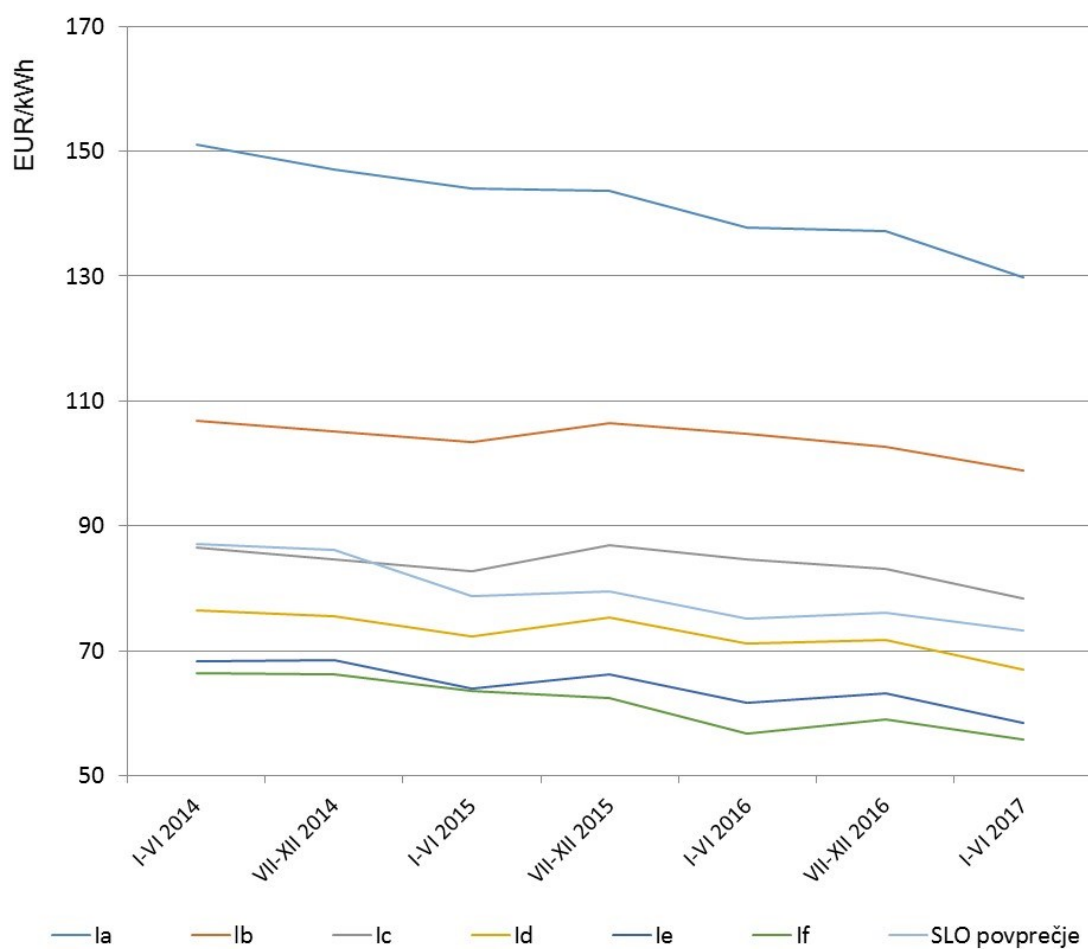
3.3.2 Poslovni odjem

Končna cena dobavljene električne energije za poslovni odjem, brez upoštevanja davka na dodano vrednost⁶, je v 1. polletju 2017 znašala 80,3 EUR/MWh in se je v primerjavi z enakim obdobjem leta 2016 znižala za 5,1 %. V primerjavi z 2. polletjem leta 2016 (84,7 EUR/MWh) se je cena znižala 5,3 %. Znižanje maloprodajne cene sicer ne odraža trenutnih razmer na veleprodajnih trgih, saj so se cene tam krepko povečale. V preteklosti smo na podlagi analiz ugotovili, da so cenovni modeli, ki so uporabljeni pri oblikovanju ponudb dobaviteljev na maloprodajnem trgu, posredno ali neposredno povezani z veleprodajnimi cenami. Eden od razlogov, da so se cene na maloprodajnem trgu nižale, je lahko ta, da so dobavitelji dobro predvideli dvig cen na veleprodajnih trgih, in vnaprej zakupili

⁶ Davek ni upoštevan zaradi zagotavljanja primerljivosti z metodologijo Eurostata

potrebne količine energije za portfelj, ki ga oskrbujejo, kar jim omogoča cenovno konkurenčnost na trgu.

Slika 11: GIBANJE KONČNE CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI ZA ZNAČILNE POSLOVNE ODJEMALCE V SLOVENIJI
V OBDOBJU OD LETA 2014 DO 1. POLLETJA 2017
Vira: agencija, SURS

3.4 Učinkovitost trga

Agencija izvaja monitoring konkurenčnosti oziroma učinkovitosti maloprodajnega trga podlagi kontinuiranega zbiranja podatkov od tržnih udeležencev in agregatorjev javnih podatkov (Ministrstvo za infrastrukturo). V nadaljevanju so prikazani določeni kazalniki, s katerimi merimo učinkovitost in konkurenčnost trga.

3.4.1 Struktura in koncentracija na maloprodajnem trgu

Tabela 1 prikazuje tržne deleže dobaviteljev na podlagi dobavljene električne energije, pri čemer je upoštevana dobava na **celotnem maloprodajnem trgu**, kar pomeni, da je vključen tudi trg velikih končnih odjemalcev, priključenih na prenosni sistem.

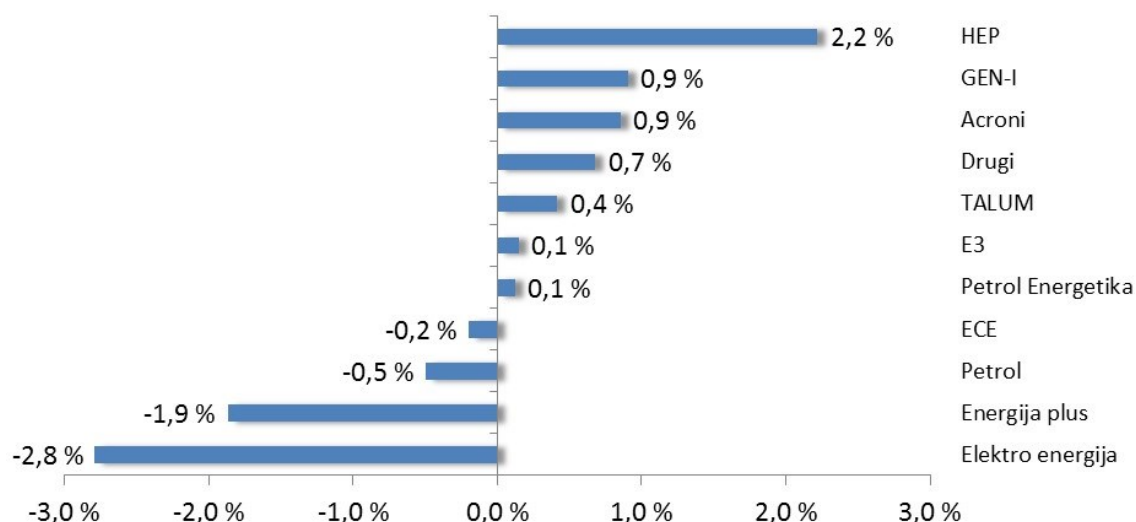
DOBAVITELJ	Dobavljena energija (GWh)	Tržni deleži
GEN-I	1721,1	24,1 %
ECE	1357,9	19,0 %
Energija plus	775,7	10,9 %
Elektro energija	641,9	9,0 %
E3	631,1	8,8 %
TALUM	597,9	8,4 %
Petrol Energetika	386,7	5,4 %
Petrol	338,3	4,7 %
HEP	331,9	4,6 %
Drugi	191,2	2,7 %
Acroni	170,1	2,4 %
Skupaj	7.144	100,0 %
HHI dobaviteljev vsem končnim odjemalcem		1.375

Tabela 1: TRŽNI DELEŽI IN HHI DOBAVITELJEV VSEM KONČNIM ODJEMALCEM V SLOVENIJI V 1. POLLETJU 2017
Vir: portal EPOS

HHI kaže, da gre za zmerno koncentriran maloprodajni trg (HHI = 1000–1800). V primerjavi z letom 2016 se je indeks HHI sicer znižal. HHI konec leta 2016 je znašal 1.413.

Ob koncu 1. polletja leta 2017 se je glede na predhodno leto najbolj povečal tržni delež dobaviteljem HEP, GEN-I, Acroni in nekaterim manjšim dobaviteljem. Družba HEP je na maloprodajnem trgu prisotna samo na segmentu poslovnih odjemalcev. Na podlagi pridobljenih informacij s strani družbe HEP družba na trgu ne ponuja dobave energije vsem odjemalcem, temveč le večjim poslovnim odjemalcem. HEP je v prvih šestih mesecih leta 2017 prodal dvakrat več električne energije kot v celotnem letu 2016 ter tako vztrajno povečuje svoj tržni delež. Tržni delež povečujejo GEN-I in nekateri manjši dobavitelji, kar je lahko posledica dobrih marketinških aktivnosti in aktivne komunikacije z odjemalci o novostih v prodajnih ponudbah dobaviteljev. Družba SIJ Acroni, ki je povečala tržni delež, ima status zaprtega distribucijskega sistema.

Največjo izgubo tržnega deleža beležita dobavitelja Elektro energija in Energija plus.

Slika 12: SPREMEMBE TRŽNIH DELEŽEV DOBAVITELJEV VSEM KONČNIM ODJEMALCEM V 1. POLLETJU 2017 GLEDE NA LETO 2016
Vir: portal EPOS

Tržne deleže dobaviteljev električne energije na tržnem segmentu **maloprodajnega trga poslovnih odjemalcev** v prvem polletju leta 2017 prikazuje Tabela 2.

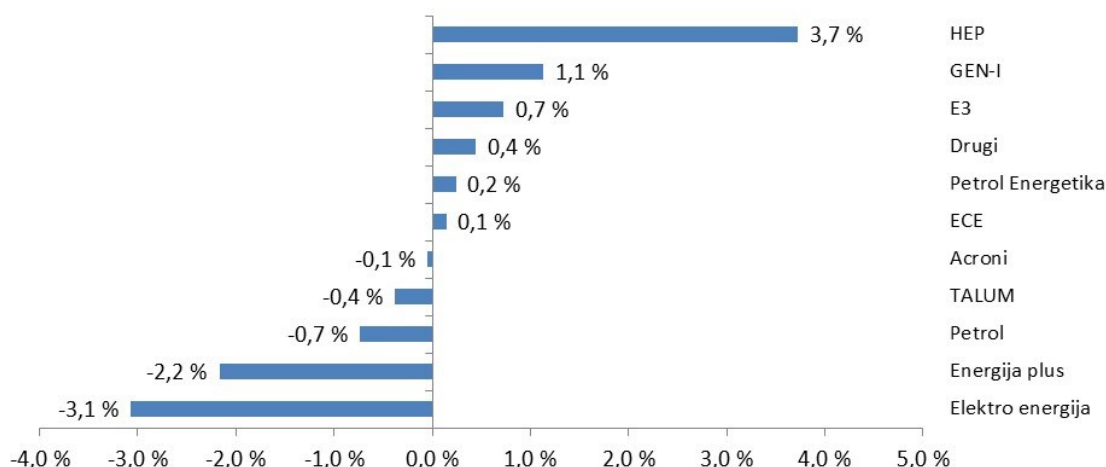
DOBAVITELJ	Dobavljena energija (GWh)	Tržni deleži
GEN-I	1342,4	24,6 %
ECE	1039,1	19,1 %
TALUM	597,9	11,0 %
Energija plus	515,0	9,4 %
Petrol Energetika	376,3	6,9 %
E3	375,9	6,9 %
Elektro energija	358,6	6,6 %
HEP	311,9	5,7 %
Petrol	217,5	4,0 %
Acroni	170,1	3,1 %
Drugi	147,5	2,7 %
Skupaj	5.452	100,0 %
HHI dobaviteljev poslovnim odjemalcem		1.383

Tabela 2: TRŽNI DELEŽI IN HHI DOBAVITELJEV VSEM POSLOVNIM ODJEMALCEM V SLOVENIJI V 1. POLLETJU 2017
Vir: portal EPOS

Na segmentu maloprodajnega trga za poslovne odjemalce se je v 1. polletju 2017 nadaljevala srednja stopnja tržne koncentracije. Vrednost HHI je znašala 1.383 in se je v primerjavi z letom 2016 nepomembno zmanjšala (HHI je znašal 1.390).

Kot lahko vidimo s Slike 13, so največji tržni delež glede na leto 2016 pridobili HEP, GEN-I in E3. Kot smo že zapisali pri Tabeli 1, je HEP v prvih šestih mesecih leta 2017 prodal dvakrat več električne energije kot v celotnem letu 2016, kar tudi potrjuje visoko povečanje tržnega deleža na segmentu maloprodajnega trga za poslovne odjemalce.

Največji tržni delež glede na leto 2016 sta tudi na tem segmentu izgubili družba Elektro energija in Energija plus.

Slika 13: SPREMEMBE TRŽNIH DELEŽEV DOBAVITELJEV VSEM POSLOVNIM ODJEMALCEM V 1. POLLETJU 2017 GLEDE NA LETO 2016
Vir: portal EPOS

Tržne deleže dobaviteljev električne energije na tržnem segmentu **maloprodajnega trga gospodinjstkih odjemalcev** v 1. polletju 2017 prikazuje Tabela 3.

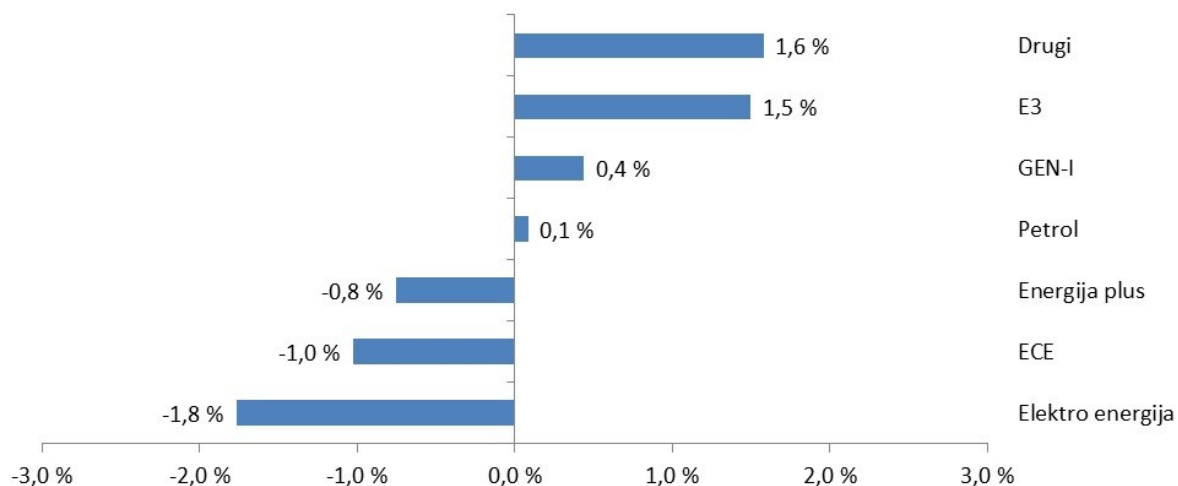
DOBAVITELJ	Dobavljena energija (GWh)	Tržni deleži
GEN-I	378,7	22,7 %
ECE	318,9	19,1 %
Elektro energija	283,4	17,0 %
Energija plus	260,7	15,6 %
E3	255,2	15,3 %
Petrol	120,8	7,2 %
Drugi	54,1	3,2 %
Skupaj	1.672	100 %
HHI dobaviteljev gospodinjstkim odjemalcem		1.703

Tabela 3: TRŽNI DELEŽI IN HHI DOBAVITELJEV VSEM GOSPODINJSKIM ODJEMALCEM V SLOVENIJI V 1. POLLETJU 2017
Vir: portal EPOS

Na maloprodajnem trgu za gospodinjstke odjemalce je srednja stopnja tržne koncentracije, saj je vrednost HHI 1.703. To je še vedno blizu meje visoke tržne koncentracije, vendar se je vrednost HHI v primerjavi z letom 2016 znižala. Največji tržni delež na tem segmentu je imel GEN-I, sledita ECE in Elektro energija. Tržni delež treh največjih dobaviteljev znaša 58,7 %. Isti dobavitelji so imeli največje tržne deleže že leta 2016, takrat je njihov skupni tržni delež presegal 60 %.

Slika 14 prikazuje, da so svoj tržni delež v 1. polletju 2017 v primerjavi z letom 2016 najbolj povečali nekateri manjši dobavitelji in E3 ter GEN-I. Posamezni manjši dobavitelji so v prvih šestih mesecih leta 2017 pridobili veliko število novih odjemalcev. En manjši dobavitelj je v tem času pridobil več kot 5.000 novih odjemalcev. Glede na dejstvo, da je na trgu veliko število dobaviteljev z ugodnimi

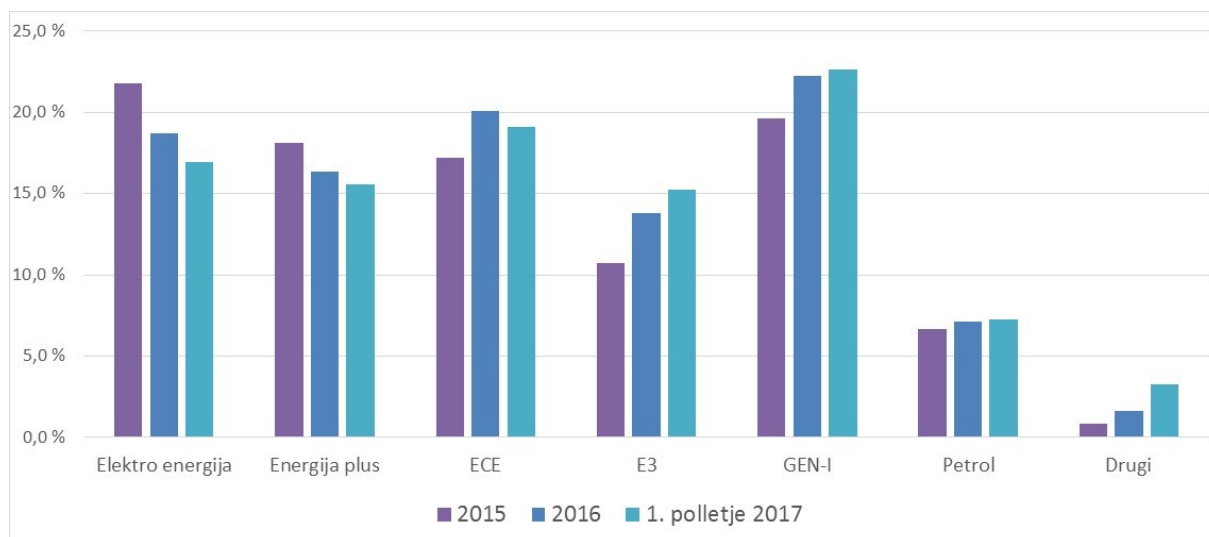
ponodbami o nakupu energije, je tako veliko povečanje presenetljivo. Ob tem se hkrati potrjuje dejstvo, da so agresivni marketinški pristop, hitra odzivnost in kakovostno izvajanje storitve prodaje zagotovilo za občutno povečanje odjemalcev.

Slika 14: SPREMEMBE TRŽNIH DELEŽEV DOBAVITELJEV VSEM GOSPODINJSKIM ODJEMALCEM V 1. POLLETJU 2017 GLEDE NA LETO 2016
Vir: portal EPOS

Kot lahko vidimo s Slike 15, so v obdobju od leta 2015 do konca 1. polletja 2017 svoj tržni delež neprekinjeno povečevali GEN-I, E3, Petrol in nekateri manjši dobavitelji. Svoj tržni delež je v zadnjem letu izgubil ECE, v celotnem obdobju pa sta tržni delež izgubljala Elektro energija in Energija plus.

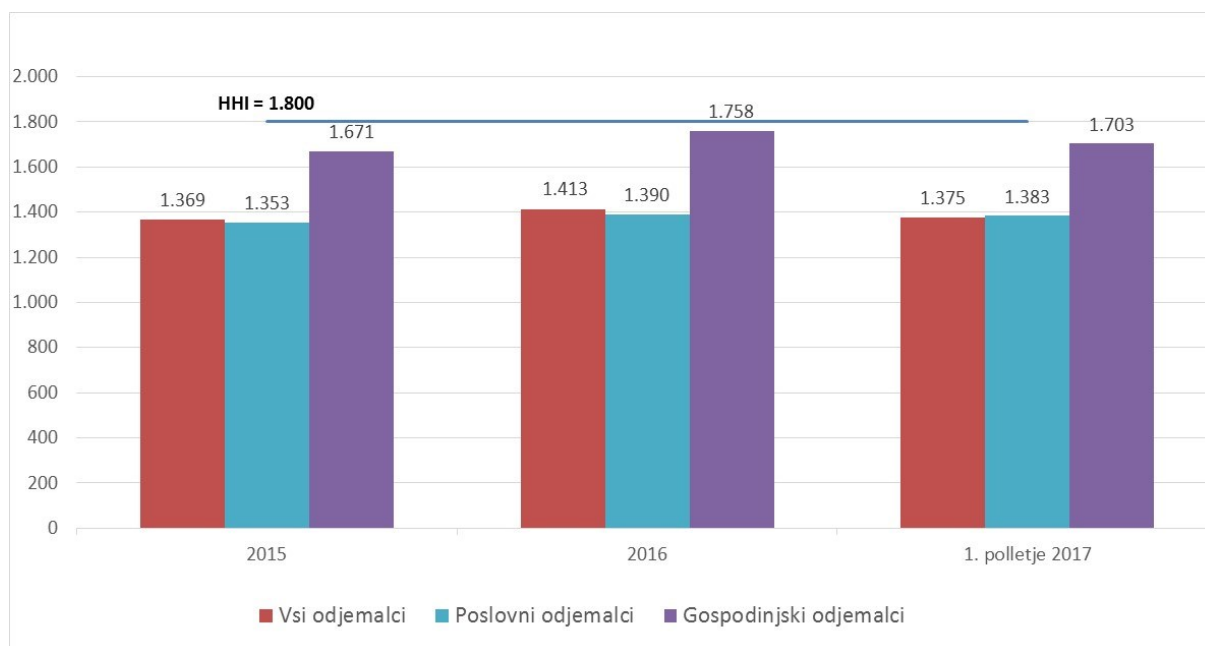
20

Slika 15: GIBANJE TRŽNIH DELEŽEV DOBAVITELJEV ELEKTRIČNE ENERGIJE GOSPODINJSKIM ODJEMALCEM V OBDOBJU OD 2014 DO 1. POLLETJA 2017
Vir: portal EPOS

Tržna koncentracija se je v 1. polletju 2017 rahlo zmanjšala na vseh opazovanih maloprodajnih trgih, kar kaže na povečanje konkurence med posameznimi

dobavitelji na trgu. To je predvsem vidno na segmentu gospodinjskega odjema, kjer se je HHI glede na leto 2016 najbolj zmanjšal.

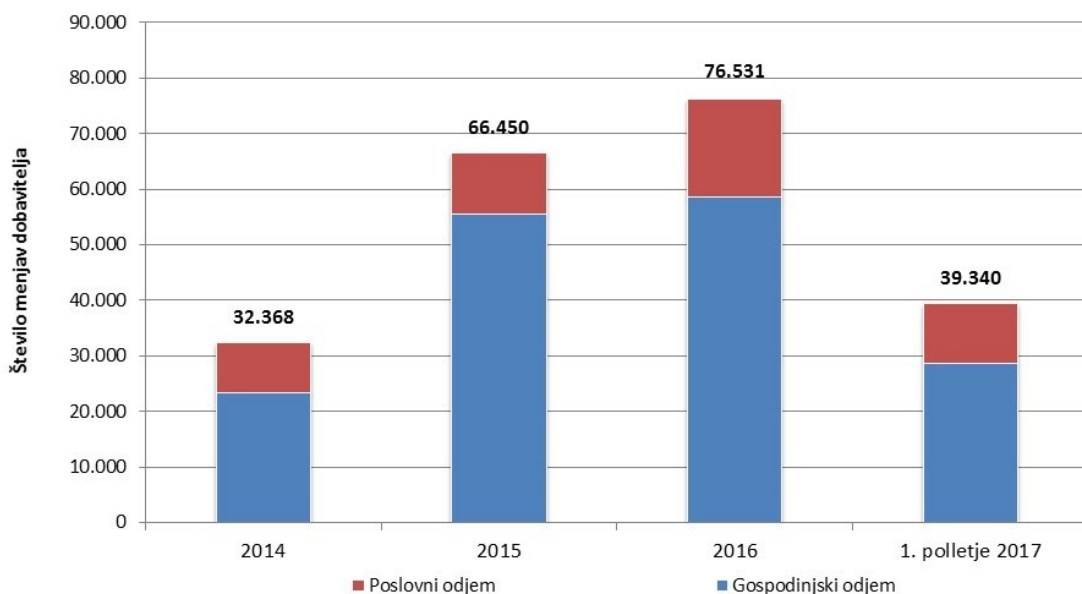
Slika 16: GIBANJE HHI NA MALOPRODAJNIH TRGIH V OBDOBJU OD LETA 2014 DO 1. POLLETJA 2017
Vir: portal EPOS

3.4.2 Menjava dobavitelja

21

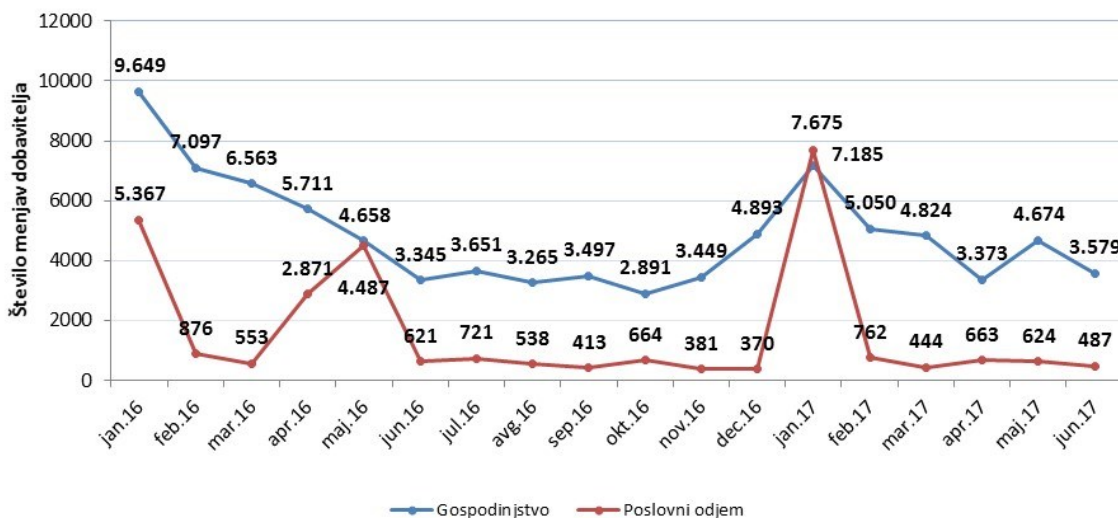
V prvih šestih mesecih leta 2017 je dobavitelja električne energije zamenjalo 39.340 odjemalcev, in sicer 28.685 gospodinjskih in 10.655 poslovnih odjemalcev. V povprečju je mesečno dobavitelja električne energije zamenjalo 4.781 gospodinjskih in 1.776 poslovnih odjemalcev. Za primerjavo izpostavimo, da smo v letu 2016 na maloprodajnem trgu z električno energijo zabeležili rekordno število menjav dobavitelja električne energije, in sicer 76.531 menjav; v povprečju je dobavitelja mesečno električne energije zamenjalo 4.889 gospodinjskih in 1.488 poslovnih odjemalcev.

Zveza potrošnikov Slovenije je v maju 2017 organizirala drugi skupinski nakup električne energije in zemeljskega plina (ZAMENJAJ IN PRIHRANI #2), katerega cilj je potrošnikom zagotoviti čim boljše ponudbo brez vezave in skritih stroškov ter z navzgor omejeno ceno za obdobje enega leta. Prva akcija, ki je potekala leta 2015 (ZAMENJAJ IN PRIHRANI), je izdatno prispevala k številu menjav dobavitelja, saj je v okviru te akcije dobavitelja električne energije in plina zamenjalo več kot 12 tisoč gospodinjstev. Povečano število menjav dobavitelja zaradi omenjene akcije pričakujemo v drugi polovici leta 2017, v opazovanem obdobju pa je morda lahko vplivala na zadržanost odjemalcev, ki so svojo aktivnost povezali s sodelovanjem v omenjeni akciji.

Slika 17: GIBANJE ŠTEVILA MENJAV DOBAVITELJA V LETIH 2014, 2015, 2016 in v 1. POLLETJU 2017
Vira: SODO, agencija

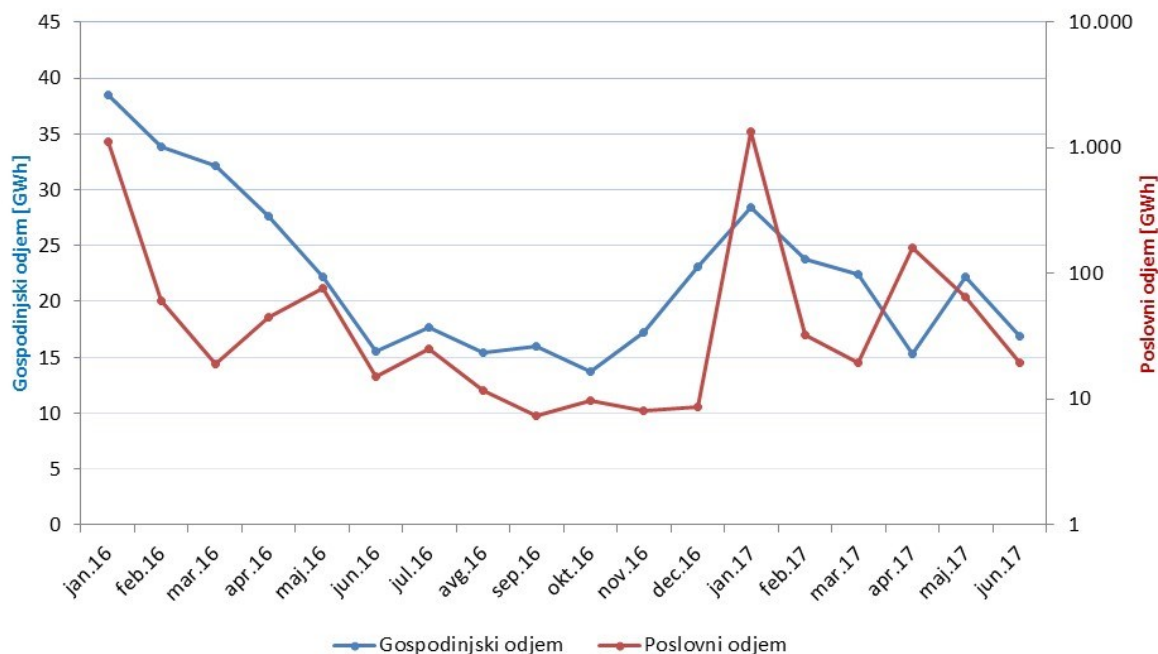
V prvi polovici leta 2016 je skupno število menjav dobavitelja znašalo 51.798, predvsem v januarju je bilo število menjavo pri gospodinskih odjemalcih občutno večje kot januarja 2017. Kot prikazuje graf na Sliki 17, je obratno pri poslovnih odjemalcih, kjer smo v januarju 2017 zabeležili večje število menjav kot v januarju leta 2016.

Slika 18: DINAMIKA ŠTEVILA MENJAV DOBAVITELJA V LETU 2016 IN V 1. POLLETJU 2017 GLEDE NA TIP ODJEMA
Vira: SODO, agencija

Povečano število menjav pri poslovnih odjemalcih v začetku leta je sicer običajno, saj večinoma potečejo sklenjene pogodbe o dobavi. Na Sliki 18 lahko tudi vidimo, da je bilo v aprilu in maju leta 2016 povečano število menjav pri poslovnih odjemalcih, česar pa v prvem polletju 2017 ne beležimo.

Sliki 19 prikazuje trend gibanja količine zamenjane energije v obdobju od januarja 2016 do junija 2017.

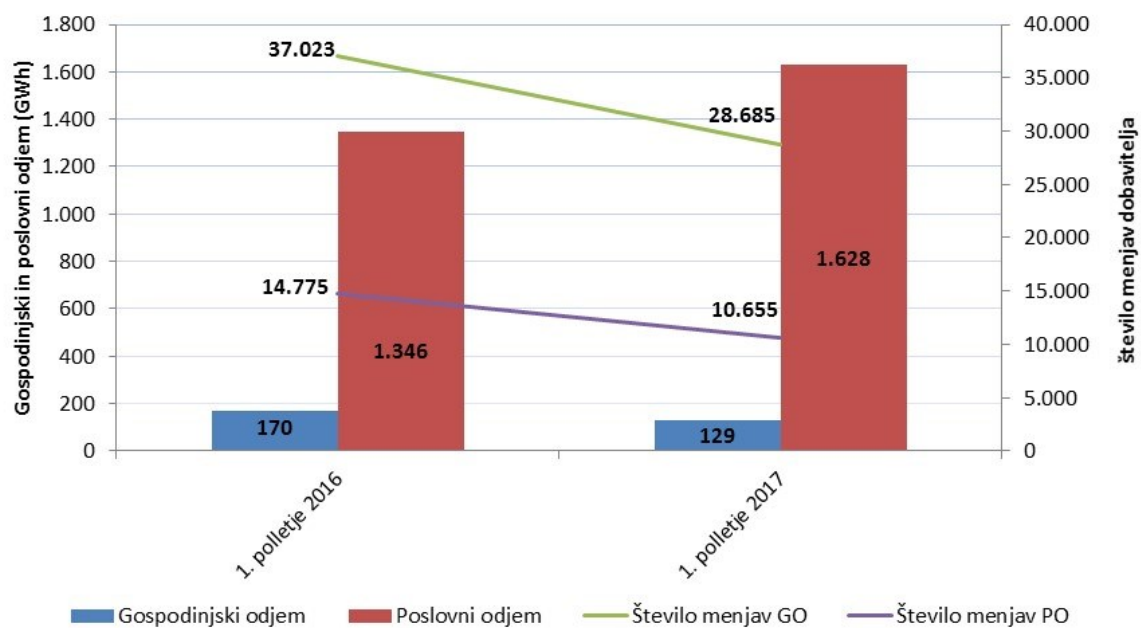
Slika 19: KOLIČINE ZAMENJANE ENERGIJE GLEDE NA TIP ODJEMA
Vira: SODO, agencija

Količina zamenjane energije je običajno tesno povezana s številom menjav dobavitelja. Kljub občutno večjemu številu menjav v začetku leta 2017 v primerjavi z 2016 na segmentu poslovnega odjema pa količina zamenjane energije ni bistveno večja kot v začetku leta 2016. V aprilu 2017 pa je bila količina zamenjane električne energije ob zelo nizkem številu menjav nesorazmerno visoka, kar je posledica zamenjave dobavitelja večjih odjemalcev električne energije (proizvodna podjetja).

Slika 20 kaže količine zamenjane energije glede na tip odjema v prvih polletjih 2016 in 2017. Slika kaže, da je v primerjavi s prvim polletjem 2016 količina zamenjane energije pri poslovnih odjemalcih v prvem polletju 2017 večja in obenem večja kot celotna količina zamenjane energije v letu 2016. To je posledica zamenjave dobavitelja večjih odjemalcev električne energije (proizvodna podjetja), saj je število menjav večje v prvem polletju 2016, količine zamenjane energije pa manjše.

Pri gospodinjstvih je zaradi občutno manjšega števila menjav v prvem polletju leta 2017 v primerjavi z istim obdobjem 2016 tudi zamenjana količina električne energije manjša.

Slika 20: KOLIČINE ZAMENJANE ENERGIJE GLEDE NA TIP ODJEMA V PRVEM POLLETJU 2016 IN 1. POLLETJU 2017
 Vira: SODO, agencija

4 KRATICE

Kratika	Pomen
ČPZ	čezmejna prenosna zmogljivost
GO	gospodinjski odjemalci
HHI	Herfindahl-Hirschmanov indeks
MPI	maloprodajni indeks cen agencije
PO	poslovni odjemalci

5 OBRAZLOŽITEV POJMOV

Pojem	Obrazložitev
Redna ponudba	Ponudba na podlagi rednega cenika ⁷ za gospodinjski in mali poslovni odjem, dostopna vsem odjemalcem, je brez vezav in pogodbenih kazni ter omogoča menjavo dobavitelja v vsakem času.
Akcijska ponudba	Ponudba za določen tip odjema na podlagi akcijskih cen, katere veljavnost je časovno omejena. Predčasen odstop od pogodbe s strani odjemalca je običajno penaliziran skladno s pogoji dobavitelja.
Paketna ponudba	Ponudba za določen tip odjema, ki vsebuje dobavo vsaj enega ali več produktov energije ter vključuje dodatne storitve (npr. telekomunikacijske storitve pri istem dobavitelju). Predčasen odstop od pogodbe s strani odjemalca je običajno penaliziran skladno s pogoji dobavitelja.

---

⁷ 36. člen EZ-1